

15. ZBOROVANJE SLOVENSKEGA MUZEJSKEGA DRUŠTVA

Muzealci in muzejska etika

Slovenski muzealci, ki so včlanjeni v Slovensko muzejsko društvo – stanovsko društvo, sorodno Slovenskemu etnološkemu društvu – se enkrat letno zberejo na dvodnevem strokovnem srečanju, na katerem poslušajo predavanja, ki osvetljujejo izbrane teme iz njihovega delovnega vsakdanjika, se pogovarjajo o drugih, z delom v muzejih povezanih vprašanjih, in se družijo. Tokratna tema zborovanja, ki je potekalo v Kočevju 10. in 11. oktobra 2014, je bila muzejska poklicna etika.

Prvi dan zborovanja je potekal v Pokrajinskem muzeju Kočevje, ki domuje v domačinom dobro znanem Šeškovem domu. Zgrajen je bil v letih 1936/1937 kot Sokolski dom. Prostorna dvorana, sicer namenjena kulturnim prireditvam, in drugi prostori Šeškovega doma so omogočali prijetno strokovno druženje prek 80 udeležencem, med njimi je bilo tudi nekaj etnologov.

Uvodnemu jutranjemu pozdravu direktorice Pokrajinskega muzeja Kočevje Vesne Jerbič Perko so sledili kratki nagovori Lilijane Štefanič, podžupanje občine Kočevje, Verene Štekar - Vidic, predsednice Slovenskega muzejskega društva, in mag. Tanje Roženbergar, predsednice Slovenskega odbora ICOM – mednarodnega muzejskega združenja.

Sledila so predavanja, ki sta jih moderirala ddr. Verena Vidrih Perko, kustosinja arheologinja Gorenjskega muzeja v Kranju, soustanoviteljica doktorskega študija heritologije in priznana muzeologinja, ter mag. Borut Rovšnik, muzejski svetnik v zavodu Muzeji in galerije mesta Ljubljane. Predvsem Vidrih Perkova je pri predstavitev predavateljev, tem njihovih predavanj in v sklepnih mislih opozarjala na pomen uveljavljanja nove muzeološke misli, ki presega delitve na posamične stroke in v ospredje postavlja holistično obravnavo dediščine, ki jo hranijo muzeji in jo pravzaprav s svojim delovanjem ustvarjajo ter s tem pomembno sooblikujejo sodobno slovensko družbo. Ne le da zbirajo, hranijo in preučujejo premično kulturno dediščino ter komunicirajo z javnostjo, muzeji imajo pomemben družbeni kapital, ki se ga je treba zavedati, ljudi pa usmerjati k spoznavanju vrednosti dediščine in zavedanju o njenem pomenu v življenju vsakega človeka. Muzej je medij, ki na podlagi starih zgodb ustvarja nove, zgodbam daje pomen in jih poudarja, pri čemer se je vredno vedno znova vprašati tudi o etiki delovanja tistih, ki so med pomembnejšimi ustvarjalci novih zgodb, tj. kustosov.

Napovedano uvodno predavanje Cvetke Hedžet Tóth o bratovščini med ekonomijo in kulturo je žal odpadlo, kakor sta žal odpadli še dve drugi napovedani predavanji. Okoliščine odpovedi treh predavanj mi sicer niso znane, a glede na temo posvetovanja – muzejska poklicna etika – sem se večkrat vprašal o etičnosti takšnega ravnanja.

Predavatelji so v dopoldanskem delu posveta vsak iz svojega zornega kota razpravljali o etiki ravnanja v muzeju in znanstvenih disciplinah, ki so povezane z delom v muzeju. Kustosom etnologom je bilo še posebej zanimivo predavanje dr. Mojce Ramšak »O etnološki in antropološki raziskovalni etiki«, v katerem je podrobno predstavila zakone, odločbe, pravilnike in

uredbe, ki urejajo to področje. V diskusiji je bilo precej govora o nemogočih, skoraj neverjetnih določbah veljavnih pravnih aktov, ki, če bi jih dobesedno upoštevali, ovirajo in v nekaterih primerih praktično onemogočajo glavno metodo etnološkega oz. kulturnoantropološkega dela – terensko raziskavo – predvsem pa ovirajo hranjenje terenskih zapiskov, kar si je z vidika preverljivosti znanstvenega dela in ohranitve pričevanj pravzaprav težko predstavljati.

Dr. Jože Muhovič je v predavanju »O logiki malih in velikih zgodb. Socio-kulturne implikacije in konsekvence« predstavil filozofski pogled na pomen in posledice zgodb, ki jih ustvarjajo muzeji. Dr. Jelka Pirkovič je v referatu »Vprašanje etike v varstvu kulturne dediščine« na podlagi izkušenj iz varstva nepremične kulturne dediščine razmišljala o etiki pri ohranjanju premične kulturne dediščine. V drugem delu posveta so referate predstavili Andrej Medved, dr. Tina Pleško, Metka Dariš, dr. Saša Tome in mag. Borut Rovšnik. Zlasti dr. Tina Pleško je poudarila nekaj z etičnega vidika spornih muzeoloških praks v svetu, o katerih je vredno premišljati, predvsem tedaj, ko se lotevamo muzejskih interpretacij in oblikujemo nove zgodbe, ki naj bi bile boljše od »starih«.

Popoldanski del posveta se je začel z razpravo o predstavljenih vsebinah, ki se je razširila tudi na druga vprašanja – ne le na vprašanja muzejske profesionalne etike. Kodeks muzejske etike ICOM in slovenska prizadevanja za njegovo uveljavitev in dostopnost je predstavila mag. Tanja Roženbergar, o etiki v muzejih je razpravljala Helena Hauptman. Ob sklepu strokovnega dela prvega dne časa in prave volje za plodno razpravo, ki bi vodila v sprejetje pomembnejših sklepov posveta, ni bilo, hkrati smo imeli udeleženci na programu še daljše predavanje dr. Mitje Ferenc, ki se ni dotikalo vprašanj o etiki ali drugih, z delom v muzeju povezanih vprašanj. V izjemno zanimivem predavanju nam je namreč predstavil lokalno zgodovino, in sicer vprašanje naselitve, razvoja in razkroja skupnosti kočevskih Nemcev, in nas opozoril na slikovna pričevanja o obstoju njihovih vasi, ki so v 20. stoletju skoraj dokončno zginile iz obličja Kočevske.

15. zborovanje Slovenskega muzejskega društva se je končalo v soboto s strokovno ekskurzijo po Kočevskem, naslovljeno »Po poteh Petra Kozlerja«.

* Dr. Bojan Knific, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., kustos etnolog, Tržiški muzej, 4290 Tržič, Muzejska 11, bojan.knific@guest.arnes.si.